

Vlaams
Parlement

vergadering **C120**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 12 maart 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recuperatie van vlakglas bij sloopwerkzaamheden – 834 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het afvalbeleid van Vlaanderen inzake bagger- en ruimingsspecie – 848 (2018-2019)	5
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over afvaltransport over water – 859 (2018-2019)	7
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de controle op AGR-GPS – 860 (2018-2019)	10
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het advies van de Raad van State over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en het bijkomende MER-onderzoek (milieueffectrapport) – 867 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de relatie tussen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en de vier uitgestelde ontwerpen van decreet over de ruimtelijke ordening – 885 (2018-2019)	14
VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijkheid van opt-instickers om ongewenste reclame uit de brievenbus te weren – 874 (2018-2019)	22

VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recuperatie van vlakglas bij sloopwerkzaamheden – 834 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, vlakglas is perfect recycleerbaar materiaal. Om er opnieuw glas van te maken, is het belangrijk om het vlakglas volledig apart te houden van al het andere sloopafval. Dat wil dus zeggen dat het glas al op de werf dient te worden gedemonteerd. Scherven komen immers terecht bij het andere sloopafval en zijn er onmogelijk nog van te scheiden. Apart ingezamelde glasscherven kunnen in principe wel nog worden gerecycleerd, maar die belanden vaak in minder hoogwaardige toepassingen, zoals glaswol of glaspoe-der voor schuurpapier. Bovendien mogen zelfs die scherven slechts zeer weinig verontreinigd zijn, wat vaker het geval is dan met niet-gebroken vlakglas. Ook door de druk om minder broeikasgassen uit te stoten, hebben we er alle belang bij om glas zorgvuldig te recyclen. Volgens cijfers van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) wordt per ton ingezamelde glasscherven 300 kilo-gram minder CO₂ uitgestoten en 850 kilogram zand bespaard. Bovendien daalt het energieverbruik van een glasoven met 2 tot 3 procent bij elke inzet van 10 procent glasscherven in plaats van grondstoffen. Bij de recyclage van volledig glas liggen deze waarden nog hoger.

Volgens de OVAM wordt vlakglas van sloopherven op dit moment relatief weinig afzonderlijk ingezameld. Volgens het vlakglasrapport van het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer (SuMMA) uit 2013 is sloop dan ook een belangrijk thema om het beheer van vlakglas duurzamer te maken. Een belangrijk knelpunt, aldus SuMMA, is de informatie over vlakglas.

De wettelijke sloopinventaris is enkel vereist bij de afbraak of ontmanteling van gebouwen met een volume van meer dan 1000 kubieke meter die niet of niet enkel een woonfunctie hebben. Ook wooneenheden waarin andere activiteiten dan bewo-ning plaatsvinden of plaatsvonden, denk maar aan winkelruimtes, ateliers, verzor-gingsinstellingen en dergelijke meer, vallen dus onder deze regel. SuMMA werpt de mogelijkheid op van financiële steunmaatregelen om selectieve inzameling aan te moedigen. Voor de organisatie en financiering van een dergelijk systeem zou dan een producentenbijdrage worden geïnd op het niveau van het beperkte aantal trans-formatiebedrijven. De bouwsector is door de Vlaamse overheid aangeduid als prio-ritaire sector in de strijd tegen de klimaatopwarming. Ik ben er dan ook van over-tuigd dat het vlakglasvraagstuk bij sloop daar een belangrijk onderdeel van kan zijn.

Minister, hebt u er een zicht op in hoeverre bij sloopwerkzaamheden het vlakglas volledig wordt ontdaan van de omhulsels en apart wordt ingezameld?

Volgens het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaal-kringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) is glas een verplicht apart in te zamelen bedrijfsafvalstof en dient het in de sloopinventaris te zijn opgenomen, maar hoe wordt dat door uw diensten opgevolgd?

Het apart inzamelen van vlakglas heeft een niet te onderschatten kostprijs voor de aannemer die de sloopwerkzaamheden uitvoert. Dat is wellicht de voornaamste reden waarom het vaak niet gebeurt. Ziet u opportuniteiten ter zake, voor de so-ciale economie bijvoorbeeld?

In de toekomst wordt volgens de OVAM de sloopinventarisplicht mogelijk uitgebreid naar onder andere grotere wooneenheden. Wat is de stand van zaken wat dit betreft?

Werden de door SuMMA geopperde ontwikkelingsscenario's van de uitgebreide producentenbijdrage en het verplicht inzamelen op alle werven doorgerekend door de OVAM? Zo ja, wat is het resultaat daarvan?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Wouters, dank u wel voor de vraag. Uw eerste vraag ging over de sloopwerkzaamheden. Het vlakglas wordt niet altijd gescheiden van het omhulsel. Ter zake zijn er geen gegevens beschikbaar. De bron scheiding van afvalstoffen slaat niet op de slooppraktijk. Het selectief slopen beoogt de maximale scheiding van afvalstoffen die apart ontstaan bij de afbraak. Bij de acceptatie van steenachtig puin bij een breekinstallatie is het toegelaten aandeel glas beperkt tot 2 gewichtsprocent. Alle afvalstoffen die zullen ontstaan bij afbraakwerken, moeten worden opgenomen in een sloopopvolgingsplan, met een aanbeveling van de deskundige over de mogelijkheden van hergebruik of recyclage.

Het apart inzamelen van vlakglas op sloopwerven is spijtig genoeg geen gangbare praktijk. Uit praktijkervaringen blijkt dat minder dan 10 procent van de bouwbedrijven een aparte container plaatst voor glaszameling. Dit is mogelijk een gevolg van de meerkost voor het apart ontmantelen van glas uit het omhulsel en de aparte afvoer van het glasafval. Of de sociale economie daarin een rol kan spelen, is nog niet onderzocht. Het is een piste die onderzocht moet worden, maar dat zal ook geen eenvoudige piste zijn.

Artikel 4.3.3, paragraaf 1, van het VLAREMA werd gewijzigd in 2017. De verplichting voor het opstellen van een sloopinventaris werd vervangen door de verplichting om een sloopopvolgingsplan op te stellen. Het toepassingsgebied werd daarbij uitgebreid naar hoofdzakelijk residentiële gebouwen groter dan 5000 kubieke meter.

De door het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer (SuMMA) voorgestelde ontwikkelingsscenario's werden nog niet doorgerekend door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). OVAM overlegt momenteel met de sector over de mogelijkheden voor het sluiten van deze materialenkringloop.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik denk dat er toch nog wel wat winst te halen is in die sloop, en ik hoop dat u dat kunt beamen. Het klopt dat de kost voor een aparte container mogelijk het beperkte gebruik ervan verklaart. Maar glas is toch een waardevol materiaal, en we moeten dat gemakkelijk en blijvend kunnen recyclen. Dat moet niet alleen door de burger gebeuren, maar ook door de sloopsector. Het zou volgens mij een evidentie moeten zijn dat op elke werf vlakglas apart ingezameld wordt. Uiteraard zal dat niet vanzelf gebeuren. Ik denk dat we daar de sloopinventarisatieplicht kunnen uitbreiden.

Hebt u zicht op de hoeveelheid vlakglas we recupereren uit gebouwen waar op dit moment geen sloopinventarisatieplicht voorzien is? Ik kan aannemen dat u mij daar nu geen antwoord op kunt geven. Dus dat mag schriftelijk, als dat dan uiteraard nog gebeurt, want ik wacht nog op een aantal schriftelijke antwoorden op vragen.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik heb bij de overdracht gehoord dat dat door mijn kabinet altijd stipt wordt nageleefd. Dus als u daar klachten over hebt, dat het te laat is, moet u dat melden. Is dat zo?

Elke Wouters (N-VA): Ik kan u een voorbeeld aanhalen over de overeenkomst met de intercommunales, maar ook over...

De voorzitter: Collega Wouters, gaat het over schriftelijke vragen of over vragen die u hier gesteld hebt?

Elke Wouters (N-VA): Over een bijkomende vraag die ik hier gesteld heb.

De voorzitter: Dat is iets anders. De minister antwoordde over een schriftelijke vraag en de termijnen die daaraan verbonden zijn. Maar wij zullen uw vraag noteren. Het gaat dus over bijkomende informatie die u vraagt bij een vraag die u hier stelt.

Elke Wouters (N-VA): Ja, ik zou die dus schriftelijk krijgen, maar daar mis ik nog een aantal antwoorden.

We waren bezig over vlakglas. Ik denk dat we moeten inzetten op innovatie om problemen het hoofd te bieden. Op dit moment is het dus zeer moeilijk om gebroken glasafval nog van het andere bouwpuin te onderscheiden.

Wordt er onderzoek gedaan om dit in de toekomst wel mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik denk dat we op innovatie moeten mikken. Ik heb de voorbije weken al geleerd dat we in het klimaatdebat en zeker ook in het materialenbeheer de kaart van de innovatie moeten trekken. Dat moeten we dus ondersteunen.

Maar dat wil niet zeggen dat we onze eieren enkel in het mandje van de innovatie moeten leggen. In de klimaatuitdaging en zeker ook in deze problematiek is natuurlijk een mentaliteitswijziging nodig bij iedereen om het draagvlak zo groot mogelijk te maken. Voor het sloopopvolgingsplan moeten we ook een zeker draagvlak creëren bij elke politieke partij, om dat als een volwaardig instrument te kunnen beschouwen.

Misschien kunt u een krachtige stem worden om dat mee te bepleiten. Innovatie is een belangrijk punt. Dat willen we natuurlijk aanmoedigen en ook onderzoeken in welke mate we bij de recuperatie van vlakglas vooruitgang kunnen boeken.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, ik vind het positief dat u daar verder wilt op inzetten, samen met de OVAM. We zamelen allemaal zorgvuldig glas in, maar de sloopsector loopt nog achterop. Dat is een gemiste kans, want het is net daar waar we het meeste vlakglas kunnen recupereren. Er is dus zeker nog ruimte voor verbetering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Wouters aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het afvalbeleid van Vlaanderen inzake bagger- en ruimingsspecie – 848 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): We hebben in Vlaanderen de technologie en de capaciteit om veel vervuild slib en baggerspecie te reinigen. Toch oordeelde de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) enkele jaren geleden dat vervuild Antwerps haven-slib beter naar het Nederlandse Slufterdepot kon worden afgevoerd, waar het eenvoudigweg werd gestort zonder verwerking of met het oog op hergebruik.

Zo'n 200.000 kubieke meter giftig Antwerps slib stak de grens over. De Vlaamse baggerbedrijven, die de inkomsten van de verwerking aan hun neus voorbij zagen gaan, stapten daarop naar de Raad van State om de exportvergunningen van de OVAM te laten vernietigen. Volgens die bedrijven liet Vlaanderen zo toe dat het

afval in een put werd gestort, een aanpak die in Vlaanderen ook toen in de regel niet meer toegelaten was. De Raad van State vernietigde alle vergunningen. Momenteel loopt er een proces tot schadevergoeding.

Wat al weg is, kan niet meer worden teruggehaald, maar de 213.000 kubieke meter bagger die na de schorsing vrijkwam, kon niet meer naar Nederland. Ook voor toekomstig ander besmet slib lijkt de poort naar Nederland dicht. Als het klopt dat de specie in Vlaanderen had kunnen worden gereinigd, betekent dat inderdaad dat we Vlaamse technologische investeringen in betere technieken en recyclage minstens hebben gehypothekeerd.

Minister, werd er sinds de vernietiging door de Raad van State nog een exportvergunning afgeleverd voor enige Vlaamse bagger- en ruimingsspecie? Wat is er gebeurd met de specie van de Antwerpse havenwerken na het arrest?

Klopt het dat de Vlaamse industrie vandaag voldoende reinigingscapaciteit heeft om alle vervuild slib aan te pakken? Was dat in de tijd van de exportvergunningen met de Antwerpse Mechanische Ontwatering, Recyclage en Applicatie van Slib (AMORAS) dan niet het geval?

Heeft het arrest bij de Raad van State bij de OVAM geleid tot een andere benadering van het verlenen van een uitzondering met betrekking tot de verwerking van grote voorraden slib en ruimingsspecie? Met andere woorden, is export bij uitzondering nog steeds een mogelijkheid? Om welke redenen?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: De laatste goedgekeurde kennisgeving voor uitvoer voor verwijdering van bagger- en ruimingsspecie dateert van 5 augustus 2016. Dit was een uitvoerdossier naar de Slufter. Voor deze kennisgeving werden echter geen transporten geregistreerd. Dat is dus niet uitgevoerd.

Wat is er gebeurd met de specie van de Antwerpse havenwerken na het arrest? Begin 2017 uitte het Havenbedrijf Antwerpen het voornemen om de specie zelf te baggeren met het oog op verwerking bij AMORAS.

De installatie van AMORAS kon in de tijd van de exportvergunningen niet alle baggerspecie van de Antwerpse havenwerken aanvaarden. Enerzijds omdat de installatie technisch gezien alleen slibrijke specie kan verwerken en geen zandrijke specie. Anderzijds omdat het met tributyltin (TBT) verontreinigde, gevaarlijke specie betrof, die slechts in beperkte hoeveelheden kon worden aanvaard om de normale werking van de installatie niet in het gedrang te brengen. Ook was er om deze specie te verwerken een aanpassing van de waterzuivering noodzakelijk en moest de vergunning van AMORAS worden aangepast. Dat alles is intussen gebeurd.

Uit het arrest blijkt dat bij een aanvraag van een kennisgeving voor verwijdering naar een inrichting in het buitenland die kennelijk niet voldoet aan de voorwaarden van VLAREM II, een extra toetsing – ik citeer – “aan de criteria voor de bepaling van de beste beschikbare technieken” noodzakelijk is om die uitvoer te kunnen toestaan.

Nergens uit het arrest blijkt dat een uitvoer per definitie verboden is indien niet voldaan is aan VLAREM II. Wel zal extra aandacht moeten gaan naar de motivering. Bovendien spreekt de Raad van State uitdrukkelijk over verwijdering en dit in relatie tot het principe van zelfvoorziening zodat de impact van deze uitspraak niet doorwerkt naar kennisgevingen voor nuttige toepassing waarvoor de zelfvoorziening niet geldt.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat we hebben ingezien dat we de bagger- en ruimingsspecie zelf de baas kunnen. Vlaanderen staat aan de top voor het hergebruik ervan.

In 2015 werd er een code van goede praktijk uitgewerkt voor bagger- en ruimingspecie. Deze bevat bepalingen voor onder meer monsterneming, analyse en toetsing. Minister, acht u een actualisatie van deze code wenselijk? Zo ja, wanneer zou deze actualisatie er dan kunnen of moeten komen?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik zal dat laten nakijken. Tot nu toe heb ik geen informatie gekregen dat dit een absolute prioriteit moet zijn of noodzakelijk is, maar ik zal navraag doen. Als we aanwijzingen krijgen dat het aan de orde is, zullen we het aanpakken. Tot dusver hebben wij geen specifieke aanwijzingen gekregen dat dit zich opdringt. Maar we zullen ons oor te luisteren leggen en voor een gepast gevolg zorgen.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Minister, dank u en fijn dat u dit wilt onderzoeken. Ik blijf het jammer vinden dat de OVAM in het verleden heeft gekozen om verwerkbaar slib uit te voeren naar Nederland. Zoals ik daarnet al zei, is het goed dat we hebben ingezien dat we het zelf de baas kunnen. Vlaanderen staat aan de top.

Er hangt de OVAM nog wel een grote schadeclaim boven het hoofd. Dat is natuurlijk jammer omdat het geld is dat we bijvoorbeeld hadden kunnen investeren in onderzoek naar of innovatie van nog betere verwerkingsmethodes. Ik wou deze bezorgdheid even uiten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over afvaltransport over water
– 859 (2018-2019)**

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we zijn een van de koplopers voor het sorteren van afval maar we proberen ook de afvalberg te beperken. Er blijft natuurlijk huishoudelijk afval dat verzameld wordt door onder meer de gemeenten en daar komt heel wat transport bij kijken. Het is belangrijk om na te gaan hoe dat transport op de meest duurzame manier kan gebeuren. Dat kan over de weg, ook via het spoor en de waterwegen waarvan vele kilometers in aanmerking komen.

Minister, uw voorganger heeft middelen vrijgemaakt om lokale besturen of samenwerkingsverbanden te stimuleren om afvaltransport per boot of per trein te laten verlopen. Ik heb hierover een schriftelijke vraag gesteld om een zicht te krijgen op het aantal aanvragen en de milieuwinst die we hiermee kunnen bereiken. Toch heb ik nog een aantal vragen. Ik heb moeten vaststellen dat uzelf en de diensten duidelijk meegeven dat er een heel duidelijke ecologische meerwaarde zou kunnen worden gerealiseerd als er nog meer afvaltransporten via het spoor en de waterwegen gebeuren. Het zou een grote sprong voorwaarts zijn voor de CO₂-reductie en voor de mobiliteit die heel grote uitdagingen kennen. Ik ben blij dat er vanuit de bevoegdheid Omgeving en Milieu ook wordt nagegaan hoe we de verschuiving van transport over de weg naar alternatieven kunnen bewerkstelligen.

Nu heb ik moeten vaststellen aan de hand van de antwoorden op de vraag dat er niet zo heel veel aanvragen binnenkwamen. Specifiek over afvaltransport verplaatsten naar het spoor waren er geen aanvragen binnengekomen. Er werden wel twee aanvragen ingediend om aanspraak te kunnen maken op de subsidie om afvaltransport via containers via schepen te laten verlopen.

Minister, weet u wat de specifieke reden zou kunnen zijn voor dat toch lage aantal aanvragen, zowel voor water als voor het spoor? Ziet u ook mogelijkheden om dat aantal aanvragen te verhogen? Zijn er bepaalde contacten om dat aantal aanvragen omhoog te krijgen?

Hebben we dus een zicht op het potentieel om toch nog meer omschakelingen te kunnen bewerkstelligen? Zijn daarvoor eventueel bijstellingen nodig, op het vlak van beleid, inzake eventuele subsidiekanalen of ondersteuningsmogelijkheden om dat alsnog meer te kunnen bewerkstelligen?

Er is één aanvrager aan wie wel een subsidie werd toegekend, maar die er uiteindelijk voor koos om het project zonder subsidies uit te voeren. Het is natuurlijk altijd positief om vast te stellen dat het ook zonder ondersteuning kan. We kunnen dat enkel positief vinden. Het benieuwt me echter wel wat de reden was om uiteindelijk toch geen gebruik te maken van de subsidie. Ik meen immers te hebben begrepen dat het project wel is voortgezet.

Hebt u ook een zicht op andere afvaltransporten die momenteel al een omschakeling hebben gemaakt naar het water, maar misschien ook zonder subsidies zijn gerealiseerd? Welke winsten zijn er op dat vlak gerealiseerd?

Er is dus één project dat duidelijk het traject heeft doorlopen, dat de aanvraag en de omzetting naar water heeft gedaan. Kunnen we dat als een voorbeeld beschouwen, ook voor anderen? Met andere woorden, kunnen we dat systeem of project ook uitrollen naar anderen, een beetje als een pilootcase? Wat zijn de mogelijkheden op dat vlak?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Voorzitter, collega Rombouts, het lage aantal aanvragen om aanspraak te maken op subsidies voor alternatief afvaltransport is deels te verklaren door het feit dat op basis van het subsidiebesluit alleen de specifieke containers die moeten worden aangekocht voor dit transport, in aanmerking komen voor subsidiëring. Dat is natuurlijk maar een heel klein aandeel van het totale investeringsbedrag dat moet worden vrijgemaakt voor alternatief transport. Er worden via dat subsidiebesluit geen subsidies verleend voor de aanleg van laad- en loskaden, voor de gebouwen, voor de laad- en loskranen of voor treinwagons. Het subsidiebesluit beperkt zich tot die specifieke containers, die maar een relatief beperkt aandeel vormen van de totale investering. Dat is een verklaring waarom dit al bij al beperkt blijft.

Er kan wel een financiële tegemoetkoming voor die andere investeringen komen, eventueel via andere kanalen, zoals De Vlaamse Waterweg, indien die mee wordt betrokken bij investeringsprojecten.

Er zijn momenteel geen contacten vanuit de OVAM om het aantal subsidieaanvragen omhoog te krijgen. De reden dat het goedgekeurde project werd voortgezet zonder subsidiëring, sluit daarbij aan. De toegekende subsidies bedragen immers een klein aandeel van het totale investeringsbedrag. De intercommunale heeft dan beslist om dat project met eigen middelen voort te zetten. Over andere projecten inzake alternatief afvaltransport waarvoor geen subsidies worden aangevraagd, is geen verdere informatie bij ons beschikbaar. De winsten die op dat vlak worden geboekt, kennen wij dus niet.

Het project dat met subsidiëring werd gestart, is intussen verder uitgerold door de intercommunale. Het tonnage afval dat via alternatief transport wordt vervoerd, is in stijgende lijn. De opgedane ervaringen kunnen nuttige informatie opleveren voor andere geïnteresseerden om een project inzake alternatief afvaltransport op te starten, en kunnen dus voor ons ook nuttige lessen bevatten om ons beleid op af te stemmen.

Om alternatief transport over water of per spoor te stimuleren, is er een vermindering van de milieuheffing voor het verbranden van afval met 4 euro per ton ingevoerd, zoals u wellicht al wist.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u voor het antwoord. Ik denk dat we er allemaal van overtuigd zijn dat het een goede zaak is, en dat we als overheid proberen te stimuleren om alternatieve transporten te zoeken, juich ik ook enkel toe.

Zoals ik net aangehaald heb, is het natuurlijk vanuit onze bevoegdheid Leefmilieu dat we hier proberen ondersteuning te bieden, wat eigenlijk ook een uitdaging is op het vlak van mobiliteit.

Ik denk dat er toch nog potentieel is, of misschien moeten we proberen in kaart te brengen welk potentieel er nog is. Ik weet niet in welke mate er misschien ook contact is met de bevoegdheid Mobiliteit om toch gezamenlijk te kijken op welke manier we dat nog beter en efficiënter kunnen ondersteunen en stimuleren, om effectief die overstap te maken. Zoals u aangeeft, is het een kleine stimulans en het brengt wel wat teweeg. Maar ik denk dat we daar echt nog wel grote winsten kunnen maken.

Is er dus hierover contact met de bevoegdheid Mobiliteit? Ziet u daar mogelijkheden of vooruitzichten dat er op dat vlak nog een extra stimulans of aanpak wordt uitgewerkt?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Rombouts, ik denk dat u een nuttige suggestie doet. Ik zie in mijn regio ook dat daarop wordt ingezet via de Vlaamse Waterweg, het Zeekanaal dus. Die tendens loopt toch al enkele jaren, het is niet altijd even gemakkelijk om dat te stimuleren. Maar ik denk dat het een goede suggestie is om ook met Mobiliteit en het Investeringsdepartement samen te zitten om dat verder te stimuleren. Want de grote kost is het voorzien van de aangepaste laad- en loskaden en infrastructuur, en daar dan ook een beleid op af te stemmen. We hebben twee weken geleden nog een vergunning moeten evalueren rond het plaatsen van een afvalverbrandingsoven.

Ik volg uw suggestie inzake het beleid om een globale aanpak te doen en niet specifiek te kijken, en om over de verschillende departementen heen tot een eenduidig beleid te komen waar men met gepaste en innovatieve infrastructuur, een vergunningsbeleid en hier en daar nog een financiële incentive, zoals dit subsidiebesluit of de vermindering van de milieuheffing, tot een globaal pakket komt, zodat het wel aantrekkelijk wordt om afvaltransport per spoor of via de waterweg te stimuleren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u voor het antwoord en voor het feit dat we de globale aanpak zeker voort moeten zetten, om het potentieel dat hierin zit, zeker te benutten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de controle op AGR-GPS – 860 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Half februari begon het mestseizoen. Mijn vraag om uitleg gaat over de problematiek van mestvervoerders. De combinatie van het uitzonderlijk mooie voorjaarsweer en wellicht ook de volle mestkelders bij veehouders en mestverwerkers zorgden voor veel drukte op het veld. De mestwetgeving heeft strikte regels met betrekking tot het uitrijden van mest vanuit milieukundig en maatschappelijk oogpunt. We kennen die problematiek.

Daar zijn vermoedelijk ook momenten bij waarop het technisch moeilijker is om handhavingscapaciteit in te zetten, die dan weer nodig is om toe te kijken of het opbrengen van de mest wel volgens de regels gebeurt. Om controle te krijgen over het uitrijden van mest dienen een heel aantal spelers in de landbouwsector hun mesttransporten uit te voeren met het zogenaamde AGR-GPS-systeem, dat nauwlettend registreert wanneer er waar precies wordt uitgereden.

De voorbije week kreeg ik diverse meldingen van mesttransporten – uiteraard vooral van mestverwerkers – die de verbodsbepalingen met betrekking tot de uitrijregeling negeerden door nog laat na zonsondergang of in het weekend uit te rijden, wat niet is toegelaten. Dat zijn inbreuken. Dat het toch gebeurt, en blijkbaar meer dan we denken of kunnen zien, doet vermoeden dat men op het terrein handelt vanuit de kennis dat het risico op sanctiëring via overgemaakte AGR-GPS-data voldoende klein is. Anders zou men waarschijnlijk niet het risico nemen deze inbreuken te plegen.

Minister, hoe verloopt het protocol AGR-GPS, enerzijds bij veehouders die ertoe gedwongen worden en anderzijds bij mestverwerkers die er standaard hun transporten mee moeten uitvoeren? Op welke manier worden de data die worden gegenereerd uit deze systemen overgemaakt aan de Mestbank? Gebeurt dat in real time, zodat controleurs zo nodig onmiddellijk ter plaatse een vaststelling kunnen doen van eventuele inbreuken of worden deze data a posteriori ter beschikking gesteld aan de diensten van de Mestbank?

Worden AGR-GPS-datasets vandaag standaard door de handhavingsdiensten van de Mestbank via desktopanalyse gecontroleerd op inbreuken op de mestwetgeving? Dat zou je kunnen vermoeden met een geautomatiseerd systeem waarbij de controledienst vanop een laptop op een bepaald moment weet wie waar rijdt. Wordt voor zulke inbreuken dan ook automatisch een handhavingstraject opgestart? Dat kan, eenmaal IT-geroutineerd, geen al te zware opdracht zijn.

Indien er vanuit het handhavingsbeleid geen standaard desktopcontroles zijn op AGR-GPS-data en via die weg dus geen inbreuken kunnen worden vastgesteld, hoe verlopen zulke vaststellingen dan wel? Moet er door de controleur een fysieke vaststelling zijn van het uitrijden buiten de toegelaten tijdstippen opdat een inbreuk officieel kan worden vastgesteld?

Indien onregelmatigheden met betrekking tot de uitrijregeling enkel of hoofdzakelijk via fysieke vaststellingen op het terrein tot een handhavingstraject kunnen leiden, betekent dit dan niet dat de door het Mestdecreet opgelegde registratie van milieurelevante data ondergewaardeerd wordt voor het handhavingsluik van ons mestbeleid? Zeker gezien de in het Mestrapport weergegeven hoge inbreukcijfers, lijkt een desktopgeorganiseerde routinecontrole van deze data toch een grote meerwaarde om de navolging van dit luik uit de mestwetgeving af te dwingen?

Welke controlecijfers met betrekking tot het uitrijden buiten de toegelaten tijdstippen kan de Mestbank voorleggen voor 2015, 2016 en 2017? Hoeveel gerichte controles werden daarvoor uitgevoerd en hoeveel inbreuken werden daarbij vastgesteld?

De voorzitter: Minister Koen Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Ik wil toch starten met mee te geven dat bemesten omdat mestkelders vol zijn niet meer van deze tijd is.

Er zijn andere oplossingen zoals mestverwerking of opslag bij derden. Willen we de waterkwaliteit in landbouwgebied verbeteren, dan zal bemesting oordeelkundig moeten gebeuren in functie van de gewasbehoeften en niet in functie van de grootte van de mestkelder.

De elementen waaraan een mesttransport met AGR-GPS-verplichting moet voldoen, zijn dezelfde ongeacht of het transport vertrekt bij een veehouder of een mestverwerkingsinstallatie. De erkende mestvoerder meldt het transport voor vertrek aan in het Mesttransport Internetloket (MTIL), waarbij informatie wordt gemeld over de aanbieder, de afnemer, het transportvoertuig, de transportdatum, de bestemming – rechtstreeks naar de landbouwgronden of naar een mestopslag. Het beheer van dit e-loket is in handen van de Mestbank, waardoor alle gegevens onmiddellijk ter beschikking zijn van de toezichthouders van de Mestbank.

Via de AGR-GPS-registratie worden het start- en einduur van het mesttransport geregistreerd, de GPS-coördinaten van de vertrek- en aankomstplaats en het positie-signaal om de 15 kilometer. Deze gegevens zijn in realtime beschikbaar bij de Mestbank. Wanneer onregelmatigheden vastgesteld worden in de ontvangen data, gaan de toezichthouders ter plaatse om vaststellingen te doen van eventuele inbreuken.

Ik zal nu het antwoord op vragen twee en drie samen behandelen.

Ik wil benadrukken dat het verbod op bemesten na zonsondergang, voor zonsopgang en op zon- en feestdagen is ingegeven door de hinder die de transporten mogelijk met zich meebrengen. Vanuit het perspectief van stikstofverliezen in het grond- en oppervlaktewater speelt het namelijk weinig rol op welk tijdstip van de dag of op welke dag van de week de meststoffen worden opgebracht.

De AGR-GPS-gegevens worden effectief gebruikt voor administratieve controles via desktopanalyse. Via prikacties worden alle gegevens van bepaalde dagen gecontroleerd, waarbij naargelang de vastgestelde inbreuken, waarschuwingen of boetes worden opgelegd.

Daarnaast volgen toezichthouders van de Mestbank de transporten op via een mobiele terreinapplicatie. Dit maakt gerichte terreincontroles op transport, meststaalname en mestopbrenging mogelijk. Deze toezichthouders concentreren zich op fraudedetectie en toezicht op de milieukundige aanwending van meststoffen. Bij vaststellingen op het terrein van inbreuken op de uitrijregeling wordt er geverbaliseerd.

Onregelmatigheden met betrekking tot de uitrijregeling zijn niet beperkt tot mesttransporten die opgevolgd worden met AGR-GPS. Bovendien treden de grootste fraude- en milieuproblemen op wanneer mest getransporteerd wordt zonder opmaak van de nodige documenten en zonder opvolging van AGR-GPS. Dat zijn de zogenaamde zwarte transporten. Deze problematiek kan alleen worden aangepakt door het uitvoeren van fysieke terreincontroles. Deze worden uitgevoerd op basis van een analyse van de AGR-GPS-gegevens enerzijds, maar ook door onaangekondigde controles bij de erkende mesttransporteurs anderzijds.

De inbreukcijfers uit het Mestrapport spreken over transportinbreuken en niet over inbreuken tegen de uitrijregeling. De meest voorkomende inbreuken tegen de

vervoersreglementering zijn het niet of niet correct gebruiken van AGR-GPS of de juiste documenten.

Bij de controles op bemestingspraktijken wordt gecontroleerd op het uitrijden binnen de toegelaten tijdstippen. Dit gaat verder dan het uitrijden voor zonsopgang en na zonsondergang of op zondag, maar ook over uitrijden in de verbodsperiodes voor bemesting in de winter. We zullen de cijfers voor 2015 en 2016 schriftelijk bezorgen. In 2017 zijn op 2806 controles van bemestingspraktijken 21 inbreuken tegen de uitrijregeling vastgesteld.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik heb de vraag zo neutraal mogelijk proberen te stellen. Een mens kan vermoedens hebben, maar uit uw antwoord blijkt dat de problematiek dus eigenlijk zit bij het niet gebruiken van de juiste documenten of van de AGR. Zwart werken, zoals we dat dan zeggen, in het zwart.

Minister Koen Van den Heuvel: Zwarte transporten, ik heb het zelf gezegd.

Bart Caron (Groen): U hebt het letterlijk gezegd, het siert u dat u daarin ook heel duidelijk bent.

Ik ben ook blij dat de treinapplicaties voor die toezichthouders er zijn. Ik denk eigenlijk dat zij kunnen analyseren, op basis van de regelmaat of de onregelmatigheid van AGR-data, of er al dan niet iets verdachts gebeurd zou kunnen zijn.

Als ik dat dan zo mag beschouwen, valt het eigenlijk wel mee: 21 inbreuken op 2806 controles, is eigenlijk zeer weinig. Dat is 1 procent.

Ieder van ons die met de thematiek bezig is, krijgt regelmatig wel meldingen van illegale transporten en illegaal uitrijden van meststoffen. De vraag is hoe we dat kunnen verhinderen. De essentie is dat er juist bemest moet worden, en de waterkwaliteit van de oppervlakte- en grondwaterlagen moet beter zijn. Hoe kunnen we nu verhinderen dat er daar problemen zijn?

Ik ben geen grote fan van het zetten van een inspecteur achter elke mestverwerker of -vervoerder. Dat zal de problemen in de samenleving niet oplossen. Maar we moeten ze wel oplossen. Er zijn dus duidelijk nog een aantal andere problemen waar we vandaag weinig vat op hebben. Als je je AGR-GPS thuis laat liggen, rijdt hij natuurlijk niet. Als je je documenten niet meeneemt of niet invult, ben je niet op weg. Waarschijnlijk gebeuren er een aantal dingen die aan onze aandacht ontsnappen. Dat is eigenlijk de achtergrond van mijn bekommernis. We weten dat ze er zijn, we kunnen alleen niet inschatten of het intens of zeer uitzonderlijk is. De twee extremen, dat is het punt. Mochten we dat kunnen bestrijden, denk ik dat we, ook in het licht van MAP5, al een serieuze win-winsituatie zouden kunnen hebben.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, mocht het systeem goed functioneren, dan is het natuurlijk een fantastisch systeem, waar je eigenlijk in realtime ziet wat er gebeurt, en dan ook in realtime kunt optreden of handhaven.

U zegt dat er in een aantal gevallen toch niet correct mee wordt omgesprongen. Ik heb in de wandelgangen ook al eens gehoord dat er, los van het feit dat men misschien af en toe eens iets niet doet wat men zou moeten doen of gegevens niet aanreikt die er zouden moeten zijn, vaak in realtime toch veel informatie bij de mestbank of bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) komt, waaraan men zou kunnen zien dat er iets niet pluis is op dat moment, maar waar men dan toch niets mee doet.

Hebt u aanwijzingen dat dit inderdaad klopt, dat men soms de informatie wel heeft, maar om allerlei redenen – wegens personeelsgebrek of omdat het buiten de werkuren is – een aantal dingen qua handhaving toch niet doet?

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik denk dat wij inderdaad overtuigd zijn dat het systeem op zich wel een grote meerwaarde heeft. Maar wat als mensen inderdaad in de illegaliteit willen treden en het effectief niet gebruiken? Ik denk dat hier terreincontrole dan ook belangrijk is. Natuurlijk heeft de mestbank niet overal op elk moment mensen rondlopen, maar ik denk dat de samenwerking met politionele diensten hier ook belangrijk is.

Het vervoer in de nachturen is door de mensen die vandaag al op het terrein aanwezig zijn, eenvoudig vast te stellen en te controleren op welke documenten ze bij hebben. In die zin moet het geen rechtstreekse impact op het milieu hebben, maar het zou wel een aanwijzing kunnen zijn om een verdere controle te doen van het bedrijf of van de vervoerder. Ik ga ervan uit dat daar de nodige samenwerking wordt uitgebouwd en dat er aandacht is om met die terreinwerkers samen te werken.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: We voelen allemaal aan wat er gebeurt. Het AGR-GPS-systeem is een heel krachtig systeem dat in real time een juiste stand van zaken geeft. Dat systeem moet maximaal worden aangewend om inbreuken in beeld te brengen.

Jammer genoeg gelooft niet iedereen voor 100 procent in het AGR-GPS-systeem en dus zijn er nog terreincontroles nodig. De suggestie om politionele diensten daarvoor in te zetten, kan goed zijn. Die moeten dan geoptimaliseerd worden. Dat kan absoluut gebeuren. Ik zal met de VLM bekijken in welke mate dit systeem verder kan worden geoptimaliseerd en of er extra samenwerkingsverbanden mogelijk zijn om de controles op het terrein te verscherpen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): De meeste meldingen van overtredingen komen, als ze niet van het AGR-GPS-systeem komen, van burgers. Ik verneem dat burgers zelf de Mestbank of de VLM, al dan niet via het lokale bestuur, verwittigen van nachtelijk vervoer van mest.

Het zou zinvol zijn dat lokale politiediensten, die wel degelijk nachtelijke patrouilles hebben, worden gemobiliseerd. Anders is het niet mogelijk om voor elk onderdeel van handhaving in de samenleving aparte diensten te hebben. Dat is dus een goed voorstel.

Minister, zoals collega Vandaele ook al zei, kan er enige systematiek te vinden zijn in dataverzamelingen van de Mestbank van bepaalde regio's, vervoerders enzovoort. Op die manier kan men misschien al gerichter controles doen.

Minister, zou het mogelijk zijn om bij de cijfers die u mij zou nabezorgen, de aard van de inbreuk te vermelden en de aard van de administratieve sanctie of aanmaning tot boete?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het advies van de Raad van State over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en het bijkomende MER-onderzoek (milieueffectrapport)
– 867 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de relatie tussen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en de vier uitgestelde ontwerpen van decreet over de ruimtelijke ordening
– 885 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik herinner mij dat u in de vorige commissievergadering zei dat er op zeer, zeer korte termijn vier decreten ter stemming worden voorgelegd in de commissie en dat dat zeer goed nieuws is voor al wie het goed meent met onze bouwshift. Twee dagen later kregen we het nieuws dat die decreten tijdens deze Vlaamse legislatuur het levenslicht niet meer zullen zien.

De reden ligt bij het advies van de Raad van State dat voor alle vier de decreten een milieueffectenrapport adviseert.

Het gaat over het Instrumentendecreet, het Bosdecreet, het decreet dat het aansnijden of schrappen van woonuitbreidingsgebieden moet aanpakken en het decreet over de bestemmingsneutraliteit. Dat zijn decreten waar het kabinet dat u hebt overgenomen al lang aan werkt. Ik ga ervan uit dat er iets als retroplanning wordt gemaakt en dat wordt nagegaan wat de Raad van State daarop zou kunnen zeggen. Het gaat over vier decreten die deze legislatuur het levenslicht niet meer zullen zien als gevolg van de MER-noodzaak.

Minister, had u echt de MER-noodzaak van de voorgestelde decreten niet zien aankomen?

Mijn tweede vraag is nog fundamenteeler en brengt ons terug bij het debat van de vorige commissievergadering. Hoe kunnen we de gemeenten – en ik ben zelf ook lid van het college van een van die gemeenten – ondersteunen in hun ambitie? Want er is wel degelijk een cultuurshift, alvast in de mindset, gerealiseerd. Over alle politieke partijen heen, wie er ook bestuurt, stel ik vast dat heel veel gemeenten toch al bezig zijn met die bouwshift en daar zelf ook al budgettair zaken voor inplannen. Hoe kunnen we die, in afwezigheid van een decretaal kader, toch ondersteunen in hun engagementen inzake de bouwshift?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, mijn vraag gaat meer specifiek over het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) dat hier ook al een aantal keren ter sprake is gekomen en over een advies van de Raad van State hierover.

Het decreet betreffende ontwikkelingsmogelijkheden in woonreservegebieden maakte een zeer opmerkelijke evolutie door wat de relatie met het BRV betreft.

In de eerste versie van 20 juli 2018 staat: "De Vlaamse Regering beoordeelt, binnen de principes van het Witboek BRV, voorstellen tot ontwikkeling tot woongebied als vermeld in paragraaf 3, tweede lid."

Daarop volgt het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening- Onroerend Erfgoed (SARO), de Minaraad en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) op 26 september 2018: "Het nieuw artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering de voorstellen tot ontwikkeling van woongebied moet beoordelen binnen 'de principes van het Witboek BRV'. In deel III van dit advies wezen de raden reeds op het belang van een volwaardig BRV. Het is in die zin positief dat het ontwerp van decreet deze relatie met het BRV bewaakt en oplegt dat de ontwikkeling van een woongebied moet worden beoordeeld op basis van de principes van het BRV. Vanuit de ambitie van de Vlaamse Regering om nog deze legislatuur een nieuw BRV op te maken is het evenwel niet duidelijk waarom in het ontwerp van decreet wordt uitgegaan van de tussenliggende figuur van 'Witboek' en niet van het uiteindelijke BRV."

Dat is zo'n beetje de hete brij waar men al een tijdje rond draait, namelijk de vraag of de discussie over het BRV aan het eind of het begin moet gebeuren. Ons lijkt het logisch dat die in het begin plaatsvindt want de andere decreten verwijzen daarnaar.

Het is nog niet afgelopen, in dat decreet is er sprake van het Witboek BRV. De raden hebben vragen over die tussenliggende figuur.

In de versie van 20 december 2018 staat: "De Vlaamse Regering beoordeelt, binnen de principes van de beleidsplanning, voorstellen tot ontwikkeling tot woongebied."

En dan is er het advies van de Raad van State van 13 februari 2019 dat op 1 maart is bekendgemaakt. De raad van State zegt daarin: "Er dient melding te worden gemaakt van een beoordeling uit het oogpunt van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen."

Minister, in de commissievergadering van 26 februari stelde u dat er onder meer binnen de regering uitvoerig gediscussieerd was over de juiste volgorde en de samenhang van de beleidskaders, de instrumenten en de aanverwante decreten, waarbij ten slotte geopteerd zou zijn om eerst de decreten door het parlement te loodsen. Zowel de adviesraden als nu ook de recente adviezen van de Raad van State maken evenwel duidelijk dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen van kracht moet zijn voor het decreet ontwikkelingsmogelijkheden woonreservegebieden wordt goedgekeurd, aangezien er in het decreet formeel naar het BRV verwezen moet worden. Deelt u deze analyse, zoals u ook de analyse deelt dat er een MER moet worden gevolgd?

In de memories van toelichting bij de andere decreten wordt ook regelmatig naar het BRV of Witboek verwezen. Is het in de geest van de opmerking van de Raad van State dan niet logisch dat ook voor de andere decreten het BRV best van kracht is voor ze worden behandeld en goedgekeurd?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Mevrouw Pira, in de memorie van toelichting van elk van de decreten die nauw verwant zijn aan het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, wordt sinds 30 november 2016 uiteraard verwezen naar het Witboek BRV en, sinds de vergadering van de Vlaamse Regering van 20 juli 2018, naar de strategische visie van het BRV. Het is logisch dat de decreten hiernaar verwijzen aangezien ze uitvoering geven aan het beleid en de vernieuwde visie op ruimtelijke ordening waar we voor staan.

Ik heb in deze commissie eerder al toegelicht welke stap de goedkeuring van de strategische visie betekent binnen de procedure tot definitieve vaststelling van het BRV. Ik zal dat vandaag niet uitgebreid herhalen. In elk geval betekent de goedkeuring die deze regering gaf aan de strategische visie op 20 juli, een bevestiging dat dit het ruimtelijk beleid is waar we uitvoering aan willen geven.

Het klopt zeker niet dat de Raad van State vroeg om eerst verdere stappen te zetten in de procedure tot bekrachtiging van het BRV. Wel vroeg de Raad van State

in zijn advies over de woonreservegebieden om specifiek te verwijzen naar de principes van het BRV. Het leek mijn administratie echter juridisch meer robuust om de ruimtelijke principes van het BRV die voor de woonreservegebieden van toepassing zijn in het decreet expliciet te benoemen. Over de volgorde waarin elk van de vier decreten en een definitief bekrachtigd BRV moeten worden goedgekeurd, bestaan verschillende zienswijzen.

Naast de strategische visie, zou de verdere operationalisering in de beleidskaders richting kunnen geven voor de aanpak van de aanverwante ruimtelijke decreten. Maar evengoed kan worden gesteld dat het Instrumentendecreet net eerst een duidelijk financieel kader moet schetsen, door het harmoniseren en vastleggen van de planschade en planbatenregeling bij de neutralisering van slechtgelegen juridisch aanbod aan harde bestemmingen. Ook de convenant/contractbenadering en de verhandelbare ontwikkelingsrechten geven handvaten die kunnen worden opgenomen in de uitwerking van de beleidskaders.

Voor beide pistes bestaan valabele argumenten. De Vlaamse Regering koos ervoor om in eerste instantie vol in te zetten op de aanverwante decreten. Dit pakket omvat een uitermate uitgebreid arsenaal aan handvaten om de ruimtelijke visie concreet te laten doorwerken. Een recent advies van de Raad van State over het Bosdecreet heeft de Vlaamse Regering er echter toe bewogen om de goedkeuring van de decreten uit te stellen, in afwachting van een plan-MER voor dat decreet.

Mijnheer Ronse, ik wil beginnen met duidelijk te stellen dat het niet correct is dat de Raad van State voor elk van de vier decreten adviseert om een plan-MER op te maken. De adviezen van de Raad van State werden na ontvangst door mijn administraties grondig onderzocht.

Wat de noodzaak van een plan-MER voor het Bosdecreet betreft, dat we nauwelijks een week op voorhand hebben gekregen – dat is dus geen weken of maanden op een tafel of in een lade blijven liggen – wil ik toch graag opmerken dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State zelf geen eenduidig standpunt inneemt. De adviezen verwijzen naar een aantal recente arresten van het Europees Hof van Justitie, onder meer het arrest d'Oultremont van 27 oktober 2016, waarin een ruimere interpretatie lijkt te worden gegeven aan het begrip 'plannen en programma's', zoals dit in de plan-MER-richtlijn voorkomt.

De recente rechtspraak van het Europees Hof van Justitie roept echter veel vragen op en de precieze draagwijdte van deze arresten is nog steeds altijd niet helemaal duidelijk.

Ook tijdens de hoorzitting op 23 oktober 2018 in deze commissie over de milieueffectbeoordelingsplicht bij stedenbouwkundige regelgeving werd door mijn administratie en externe experts toegelicht dat het niet zo gemakkelijk te bepalen is welke reglementaire bepalingen wel en niet als plan-MER-plichtig moeten worden beschouwd.

Verder werd recent nog door de Raad voor Vergunningsbetwistingen een prejudiciële vraag gesteld aan het Europees Hof van Justitie inzake de toepassing van de plan-MER-richtlijn op de Vlaamse II-normen inzake windturbines en op de omzendbrief inzake het afwegingskader en de randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines. In dat arrest geeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen aan, ondanks de verduidelijkingen die al door het Hof van Justitie werden verleend, te twifelen of deze zaken onder het toepassingsgebied van de plan-MER-richtlijn vallen. Het wordt afwachten wat het hof hierover zal beslissen.

Een recent arrest van het Grondwettelijk Hof van 28 februari 2019 werpt bovendien ook een nieuw licht op de plan-MER-plicht van wetgeving. In dit arrest stelt het hof dat hoewel bepaalde handelingen van reglementaire aard in bijzondere omstandigheden dienen beschouwd te worden als plannen of programma's die onder de

werkingssfeer van die richtlijn vallen, de vaststelling overeind blijft dat noch regelgeving als zodanig, noch wetgeving als zodanig, onder de werkingssfeer van de plan-MER-richtlijn is gebracht.

Het Grondwettelijk Hof gaat hiermee in tegen de tendens van het Europese Hof van Justitie om het begrip 'plannen en programma's' steeds ruimer te interpreteren. Dit is een arrest van 28 februari dat pas enkele dagen later is bekend geworden.

Collega Ronse, ik denk dat u samen met mij en de andere leden van deze commissie merkt dat de interpretatie over de noodzaak van een plan-MER niet zo eenvoudig en eenduidig is, ook niet voor de rechtsgeleerden van de instellingen die ik daarnet heb genoemd. Daarom koos de Vlaamse Regering ervoor om de adviezen van de Raad van State over de ruimtelijke decreten grondig te onderzoeken, mede in het licht van dit recent arrest van het Grondwettelijk Hof. De juridische robuustheid van de decreten is immers essentieel voor het welslagen van de noodzakelijke ruimtelijke transformatie in ons land.

Voor het antwoord op uw tweede vraag kan ik snel verwijzen naar het antwoord dat ik enkele weken geleden heb gegeven op de vraag hoe we gemeenten op korte termijn kunnen ondersteunen.

Bij bezoeken op het terrein, merk ik dat heel wat lokale besturen inzien – en ik denk dat uzelf ook lid bent van een lokaal bestuur dat dit inziet – dat de strategische visie van het BRV ook op het terrein moet worden vertaald. Het is ook een bottom-up redenering dat de lokale besturen, zeker in het eerste jaar van een nieuwe legislatuur, in het kader van hun meerjarenplanning en met de tools die worden aangeleverd, een beleidsplan Ruimte maken in hun eigen gemeente of samenwerkingsverband van gemeenten. We stimuleren dat. Er is de inzet van beleidsfora en van lerende netwerken. We subsidiëren pilootprojecten. Er is een subsidie voor gemeentelijk of intergemeentelijke ruimtelijke beleidsplanningsprocessen. We stimuleren de oprichting van intergemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening, waarvoor de aanvraag trouwens tot 31 maart kan worden ingediend. Heel wat lokale besturen maken er dus al concreet werk van om de principes van de bouwshift mogelijk te maken. Er is ook nog de webtool met goede praktijkvoorbeelden die volgende week wordt gelanceerd.

Ik ben er dus van overtuigd dat heel wat lokale besturen de volgende maanden hiermee aan de slag zullen gaan en de strategische visie die de Vlaamse Regering op 20 juli 2018 heeft goedgekeurd, in de praktijk zal brengen de volgende maanden en jaren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt verwezen naar de fameuze hoorzitting over de MER-plicht. Het is zeker iets wat uitklaring verdient. De aanleiding van de hoorzitting waren de stedenbouwkundige voorschriften. Tot op vandaag zijn we nog altijd niet zeker dat heel wat van de vergunningen die worden afgeleverd, rechtsgeldig zijn omdat ze al dan niet werden voorafgegaan door een MER-rapport. Het is geen Vlaams probleem, maar een Europees probleem. Uw voorganger heeft gezegd dat ze dat er sprake zou brengen bij de bevoegde Europese instanties. Misschien kunt u meer vertellen over wat die gesprekken hebben opgeleverd?

We stellen vast dat goedbedoelde wetgeving en richtlijnen rond milieueffectenrapportering door die onduidelijkheid dreigt te worden vertraagd en tegengegaan en soms bijna wordt geblokkeerd. Dat is een issue waar Vlaanderen zich eens serieus over moet buigen en waarover we van Europa toch op zeer korte termijn duidelijkheid moeten krijgen. Als we hier decreten willen maken en beleid willen voeren om de open ruimte te vrijwaren, dan moeten we dat kunnen doen in een rechtszeker

en duidelijk kader. Als al die hoven – en ik ben zelf geen jurist – elkaar tegenspreken in arresten, dan wordt het toch wel bijzonder complex. We moeten de MER-plicht echt uitklaren zodat het heel duidelijk wordt.

De steden en gemeenten moeten vandaag aan de slag. Die gaan aan de slag in een ander kader dan we hadden gewild. Het is belangrijk, ook al duurt de legislatuur nog maar een tweetal maanden in volle bevoegdheid, dat we hun vanuit het Vlaamse niveau het signaal geven dat we hen daarin maximaal ondersteunen en hun alle informatie geven die ze nodig hebben, en ook goed monitoren wat er nu in die lokale beleidsplannen wordt voorzien aan vrijwaring van open ruimte. We moeten de lokale besturen via de VVSG ook met elkaar goed in contact brengen, om van elkaar te leren.

Je voelt dat wel op het veld, zelfs bij projectontwikkelaars. Vorige week stuurde een projectontwikkelaar mij een mail: "Ik heb hier een terrein dat volgens mij slecht gelegen is, niet goed is om te bebouwen en ingaat tegen de principes van de bouwshift. Ik weet in een andere gemeente een terrein zijn waar het wel interessant zou zijn. Kun je mij helpen om naar een soort van planologische ruil te gaan? Hoe staat het daarmee?" Dan zitten we nog altijd met het probleem dat die ene gemeente inkomsten gederfd zal zien en die andere gemeente er wel zal hebben. Waardebepaling, dat moeten we decretaal echt goed gaan omkaderen. Want dat is een beetje het tragische: de wil is er in alle sectoren, bij lokale besturen, bij ontwikkelaars, noem maar op, maar het decretale kader ontbreekt. Ik denk dat we nu ten volle moeten gaan voor een goede ondersteuning.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, u hebt op 1 maart, toen met betrekking tot de betonstop de handdoek in de ring is gegooid, gezegd: "We willen een robuust kader, dus we moeten die MER-rapportering op advies van de Raad van State zeker doen." Ik dacht direct dat daar zoveel onder zat. Ik heb dan de adviezen van de Raad van State gelezen, en er zijn massa's opmerkingen. Het gaat niet enkel over een of twee decreten die een MER-rapportering moeten ondergaan. Het gaat om veel, veel meer. Dat wijst op ongelooflijk juridisch prutswork. Dat is een zware term die ik gebruik, maar dat zat er ook aan te komen, want hoeveel keren is er in deze commissie niet gezegd dat bepaalde adviezen van adviesraden en experts gewoon niet gevolgd werden door de Vlaamse Regering? Dan moeten we er niet van schrikken dat de Raad van State daar uiteindelijk op moet wijzen, twee maanden voor de verkiezingen.

U hebt het over de activiteiten en de contractbenadering, minister. Weet u wat de Raad van State in zijn advies over het Instrumentendecreet zegt over de hele titel 4, dat daarover gaat? Weglaten! Weg! Dat bestaat niet, dat stoelt op niets, dat is juridisch niet onderbouwd enzovoort. En dan durft u hier nog te komen verdedigen dat u het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, de koepel waaraan de verschillende operationele decreten getoetst worden, gaat behandelen na de operationele decreten. U blijft dat dus verdedigen. Ik ben geen jurist, maar ik begrijp echt niet vanwaar u uw adviezen krijgt. We hebben toch goede dingen gelezen bij de Minaraad, bij de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO), bij verschillende experts? Er zijn zoveel vrije tribunes geschreven in kranten daarover, die allemaal dezelfde richting uitgaan. Zelfs projectontwikkelaars zetten stilaan de neuzen in dezelfde richting. En onze regering blijft tot op vandaag beweren dat je het BRV, het koepeldecreeet, in de plooiën kunt laten zitten, terwijl je de andere al behandelt die ernaar verwijzen. Dat begrijp ik helemaal niet, zelfs met dat advies van de Raad van State. Ik begrijp het echt niet, minister. Ofwel is er moedwil in uw omgeving, ofwel laat u zich totaal verkeerd adviseren, maar zo kan het echt niet langer, vind ik.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Bij dat laatste wil ik me aansluiten. Het is de voorbije jaren ook in deze commissie vrij duidelijk geworden dat er een ongelooflijk grote weerstand is tegen de verandering die nodig is om dat BRV in realiteit en in feiten om te zetten, dat belangen daarbij ongetwijfeld een rol spelen en dat de onwil om een aantal dingen fundamenteel aan te pakken of zelfs maar te bespreken, zeer groot is. En dan gaat het inderdaad over compensatie voor het verlies van waarde, maar in de eerste plaats ook over de bereidheid om die herbestemmingen echt te doen en die voorop te zetten, en dan de oplossingen te zoeken.

Wat men tot nu toe heeft gedaan, is proberen om het probleem te vermijden en uit te stellen. We blijven de bal voor ons uit stampen. Het verbaast mij bovendien dat een aantal partijen de voorbije week nog de hele discussie over het Gemeentefonds hebben gelanceerd. Allemaal goed en wel, maar zonder op ook maar één moment klaar en duidelijk te zeggen dat de financiering van de gemeenten zoals ze nu is ... Het grote probleem is niet het Gemeentefonds, het grote probleem is dat smossen met grond het businessmodel van de Vlaamse gemeenten is, zeker van de landelijke. Want een andere manier om inkomsten te krijgen, is er niet.

Dat is zelfs geen verwijt aan de gemeenten. Wie het systeem zo heeft gemaakt, moet zich daarvoor verantwoordelijk achten. Maar de huidige Vlaamse Regering moet wel zoeken naar een andere oplossing als ze haar belofte wil waarmaken. En dat is naar alle evidentie niet gebeurd. Want minister, die adviezen zijn inderdaad geen weken of maanden blijven liggen bij de Vlaamse Regering. Maar het feit dat heel deze hervorming in de laatste vijf weken van deze Vlaamse Regering komt – en die termijn ligt al heel lang vast – is natuurlijk wél een aanfluiting. De Vlaamse Regering heeft in al haar wijsheid – zoals de collega terecht opmerkte – die dingen wel laten liggen.

De discussie gaat overigens niet alleen over MER-plichten. Ik ben wél jurist en ik heb ook die adviezen gelezen. Het advies van de Raad van State over het Bosdecreet gaat echt niet alleen over de MER-discussie. Het zegt klaar en duidelijk: ten eerste, op basis van wat er in dat decreet staat, kunnen wij eigenlijk niet afleiden of dit nu een betere of zwakkere bescherming is. We verstaan eigenlijk niet wat je bedoelt met wat je hebt geschreven. Ten tweede, we zijn er vrij zeker van dat het gelijkheidsbeginsel grof geschonden wordt door het feit dat wie een vergunning geweigerd krijgt, een vlotte beroepsmogelijkheid krijgt, en wie een vergunning wil aanvechten, een moeilijke beroepsmogelijkheid krijgt. Dat is een vrij fundamentele discussie die ook in andere decreten terugkomt en die we dus beter zouden voeren.

Minister, ik heb heel erg het gevoel dat men gebruikmaakt van die MER-procedure om zich daarachter te verstoppen en die andere discussies niet te moeten voeren. En die zijn eigenlijk veel fundamenteler.

Mijn vraag zou zijn dat we om te beginnen al de verschillende adviezen, ook in deze commissie, ter beschikking zouden krijgen, en dan zouden bespreken. Want het gaat niet over de MER-plicht, maar over het feit dat men stelselmatig probeert de kool en de geit te sparen en ondertussen het land naar de knoppen laat gaan.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, ik vind het nogal straf dat de eerste minister, of de opvolger daarvan, die de betonstop aanpakt of de doelstelling vooropstelt om naar nul ruimte-inname te gaan, nu wordt verweten dat er onwil is. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Collega's, neem even uw pc en zoek eens op wie de vorige Vlaamse ministers van Ruimtelijke Ordening waren. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Mijnheer Tobback, het is van minister Kelchtermans geleden dat er nog een beleidsmaatregel is genomen die de ruimte-inname beperkt, toen naar 6 hectare en nu naar 0.

Nu komt u blaffen dat er onwil is, terwijl u er in de vorige periodes niets, nul aan hebt gedaan. Dat vind ik eigenlijk nogal straf.

Ik begrijp ook niet dat collega's die hier in het verleden hebben gezegd: 'En die bossen, dat moet nu. En die boomreservegebieden, dat moet nu. Daar moet je niet mee wachten in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen', hier nu zitten te zeggen: 'Eerst het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, en daarna de rest.' (*Opmerkingen van Ingrid Pira*)

Nee, nee, nee. Lees de verslagen er maar eens op na. Tot in de plenaire vergadering, mevrouw Pira, hebt u gezegd: 'Minister, waar wacht u op? Die woonreservegebieden kunt u nu onmiddellijk doen. Daarvoor hoeft u niet te wachten op het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.' Dat waren uw woorden in de plenaire vergadering.

En waarvan mijn haren dan helemaal overeind komen, is wanneer er hier wordt gezegd dat de handdoek in de ring wordt gegooid, en dat door diegene die langs de kant staat te kijken en te roepen. Mocht er vandaag in de Vlaamse Regering gezegd zijn: 'We gaan gewoon verder, we leggen het advies van de Raad van State naast ons neer', dan zou hier vandaag dezelfde vraag worden gesteld en zou u staan roepen dat de regering die vragen naast zich neerlegt, dat het een onzorgvuldigheid is, dat de Raad van State naderhand toch gelijk zou krijgen en dat eraan zou worden voorbijgegaan.

Collega's, ik ben ervan overtuigd dat wij allemaal willen dat het snel vooruitgaat. Daarover hoeven we niet te discussiëren. Maar het zijn wel wij die het spel in gang hebben gestoken. En er is vandaag een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Er is daarover een akkoord gemaakt dat verder kan worden uitgewerkt.

Daar is zaadgoed geplant. We hadden misschien allemaal wel gewild dat dit sneller groeide, maar op basis hiervan kan worden verder gewerkt. Ik vind het niet meer dan van zorgvuldigheid getuigen dat we rekening houden met het advies van de Raad van State en er gevolg aan geven. Als ik iedereen hier beluister, dan kan er met een volgende Vlaamse Regering geen enkel probleem zijn om verder te werken op basis van de fundamenteen die tijdens deze legislatuur zijn gelegd.

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: De heer Ceyssens heeft een bondig en strijdvast betoog gehouden waaraan ik weinig toe te voegen heb.

Het klopt inderdaad dat er de voorbije jaren een kentering is ingezet. Hadden we op het einde van de rit verder willen staan? Natuurlijk. Twee of drie weken geleden heb ik gezegd dat ik hoopte dat we dit nog zouden kunnen bespreken tijdens deze legislatuur. Op dat moment hadden we het advies nog niet in handen. Dan heb je twee mogelijkheden, maar ik denk niet dat we met lege handen staan. De strategische visie is goedgekeurd op 20 juli 2018. Die vier decreten zijn in uitwerking en daar worden nu commentaren op geleverd.

Mevrouw Pira, u noemt het heel gemakkelijk – ik zal het woord 'populistisch' niet meer gebruiken – 'prutswerk'. Het is pionierswerk om een draagvlak te creëren. Mijnheer Tobback, we leven niet in Noord-Korea waar een overheidsinstantie met een duim omhoog of een duim omlaag beslist of grond bouwgrond blijft of een zachte bestemming krijgt. We leven in een rechtsstaat. We moeten een draagvlak creëren. Het is de kern van een democratie dat we beslissingen nemen waarvoor een draagvlak bestaat om de kentering in te zetten. Mijn voorganger en heel wat mensen hebben er tijdens de voorbije maanden aan bijgedragen dat de Vlaming steeds meer overtuigd wordt dat de kentering op het vlak van Ruimtelijke Ordening absoluut nodig is. Dat gaat stap voor stap.

Willen we dat dit sneller gaat? Persoonlijk zou ik ja zeggen en u wellicht ook, maar we moeten dit op een juridisch robuuste manier doen met het nodige draagvlak, en niet zoals het in China of Noord-Korea gaat waar met één pennentrek hectaren ineens een andere bestemming krijgen. Zo werkt het niet. Dit is pionierswerk.

Die verhandelbare rechten? Natuurlijk. Daar zijn voorbeelden van hier en daar, maar dat is geen standaardgeven. Laat ons daar creatief mee omgaan.

Met betrekking tot het plan-MER hebben we de samenvatting gegeven. Het Europese Hof van Justitie zegt dat dit heel ruim geïnterpreteerd moet worden. Het Grondwettelijk Hof zegt een week later dat de plan-MER-plicht voor decreetgeving niet aan de orde is. Dat zijn allemaal topjuristen. U gebruikt het woord 'prutswork', maar het zijn allemaal topjuristen en elke jurist heeft zijn eigen mening, zoals elke voetballiefhebber een ander team op het veld zou zetten.

Dus, wees toch een beetje rustig in deze zaken. Er is tijdens de voorbije jaren een kentering ingezet. We hadden allemaal gehoopt – daar moeten we niet flauw over doen – om misschien wat verder te staan en de vier concrete decreten als handvat te hebben. Dat was sterker geweest, maar ze liggen klaar en ik hoop alleen maar dat de volgende Vlaamse Regering de weg die we zijn ingeslagen, verder bewandelt. Het materiaal ligt klaar. Het plan-MER zal klaarliggen. De volgende regering kan een vliegende start maken om de kentering die is ingezet, krachtadig verder te zetten en te verankeren in wetgeving. Maar dit moet ook en vooral in het hoofd van de Vlaming gebeuren, want uiteindelijk zal dat nodig zijn. Als we op een robuuste manier de kentering op ruimtelijk vlak willen inzetten, dan zal er niet alleen een decreet nodig zijn maar ook een kentering in het hoofd van elke Vlaming.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil beginnen waar de minister is geëindigd. We kunnen niet naast de feiten kijken.

Er is de voorbije vijf jaar een enorme mentale shift gebeurd. Het feit dat we onze open ruimte moeten vrijwaren, is onderdeel geworden van het mainstreamdenken in Vlaanderen. Ik vermoed en hoop dat elke politieke partij daar op zijn minst van doorgelicht is. Bij eentje die hier afwezig is, is er misschien nog wat werk, maar dat is mainstream geworden.

Ik ga ervan uit dat, wat ook die volgende Vlaamse meerderheid zal worden, het politiek compleet absurd zou zijn, mocht de beweging die eigenlijk al sinds de vorige legislatuur in gang is gezet, met het groenboek BRV, en die dan is doorgezet in deze legislatuur, worden afgezwakt. Dat zie ik niet gebeuren. Wat die volgende meerderheid hier ook is, ik denk dat die beweging zal worden versterkt. Vandaar mijn oproep, een dubbele oproep. Ten eerste, blijf intussen tot aan de verkiezingen doorwerken aan die vier ontwerpen van decreet om tegemoet te komen aan de adviezen en de vragen van de Raad van State. Ten tweede, ondersteun die lokale besturen op een excellente manier, zodat die volgende Vlaamse Regering kan doorwerken en we in het begin van de volgende legislatuur een forse doorbraak kunnen creëren van het werk dat nu is verricht. Hier nu elkaar de schuld geven, dat werkt niet. Dat zal contraproductief werken, even contraproductief als sommige collega's die in het verleden meermaals tot vervelens toe in het parlement stonden te zwaaien met studies van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), die eigenlijk al totaal geen referentie zijn in het kader van het BRV. We moeten hier blijven gaan voor dat draagvlak en we mogen absoluut niet de boodschap geven dat dit dossier begraven is. Integendeel, we moeten de boodschap uitdragen dat er een politieke consensus is hierover en dat we alle juridische obstakels op onze weg zullen overwinnen om tot een robuust en uitvoerbaar iets te komen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Collega Ronse, het is eigenlijk mijn stijl om uw verzoenende en zachte taal bij te treden, maar ik kijk naar het terrein. Wat zien we de afgelopen jaren? Na het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is het inderdaad pijlsnel van een inname van open ruimte van 12 hectare per dag naar 6 hectare gegaan. Hoe kwam dat? Omdat er tegelijkertijd een aantal achterpoortjes, zoals het minidecreet en zo, zijn gesloten. Dat is deze keer niet gebeurd, en intussen zien we dat de inname van de open ruimte stelselmatig stijgt. Die inname zit nu al aan ongeveer 7,5 hectare per dag. Ik vind dat dramatisch. Blijkbaar krijgt deze Vlaamse Regering, ondanks de mentale shift, geen grip op wat er op het terrein gebeurt. Kijk naar de groei van het aantal baanwinkels. Je ziet dat eigenlijk gewoon per kilometer voortsuipen.

Minister, ik heb u vorige keer, veertien dagen geleden nog gezegd dat wij met de armen open stonden. Wij hebben de principes omarmd. U zei toen nog niet uit te sluiten dat u in onze armen zou lopen. Dat is dus niet gebeurd. Collega's, wat hebben we wel gezien? Ik treed het voorstel van collega Tobback bij om die adviezen van de Raad van State hier nog te bekijken. We moeten alles eens bekijken wat al die adviesraden, wat alle experts de afgelopen jaren hebben gezegd tijdens de opmaak van het BRV en de opmaak van de decreten. Er wordt tegenwoordig immers geroepen om intendanten, om expertenpanels, maar we hebben alles in huis. We hebben een bouwmeester en we hebben veel adviesraden en veel experts, die stelselmatig adviezen verstrekken die allemaal in dezelfde richting gaan. Het probleem zit bij de politiek, die vanuit verschillende belangen bepaalde adviezen stelselmatig naast zich neerlegt, en dan zit je natuurlijk met een monstertje, dat juridisch haken en ogen heeft, om het woord 'prutswork' niet te gebruiken. Minister, u hebt natuurlijk een dossier geërfd. Wij hebben, ik zeg het nogmaals, de principes omarmd. Wat hebben we vervolgens gezien? Wij zijn volksvertegenwoordigers. We zitten met onze neus in de wetteksten en wat er wordt afgescheiden door de Vlaamse Regering. We hebben gezien hoe er uithollingen zijn verschenen. We hebben gezien hoe er uitzonderingen, vrijstellingen verschenen. Op den duur is dat een uitgehold iets geworden. Ik hoop dat het allemaal boven tafel komt, want als we naar een echt goed kader willen gaan, dan moeten we ook alle opmerkingen die zijn gegeven, door de Raad van State en door experts, ernstig nemen. Die moeten boven tafel komen.

Enkel als die ernstig worden genomen, minister, geloof ik nog in een robuust juridisch kader. Tot nog toe kan ik enkel zeggen: ik heb die betonstop eigenlijk altijd beschouwd als een tijdbom die tikte onder de Vlaamse Regering en die op 1 maart 2019 afgegaan is. Ik heb nog nooit zo'n belangrijk dossier gezien in de Vlaamse Regering als dit. Maar ik heb ook nog nooit zoveel onenigheid gezien in de Vlaamse Regering als over de betonstop. *(Opmerkingen van Lode Ceyssens)*

Dat is absoluut wel waar. Ik hoop dat een volgende Vlaamse Regering veel meer eensgezindheid toont dan deze en oog heeft voor wat experts en adviesraden zeggen. *(Opmerkingen van Lode Ceyssens)*

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wouter Vanbesien aan Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de mogelijkheid van opt-instickers om ongewenste reclame uit de brievenbus te weren – 874 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, ik heb eerst nog een andere vraag. In welke tribune zat u zondag? Want Antwerpen heeft verloren, en dan zit u normaal gezien in tribune 1. Ik weet niet of dat nu ook het geval was. *(Opmerkingen van minister Koen Van den Heuvel)*

Goed, ik ben hier vandaag om u te helpen, want u kunt dat gebruiken. We hebben een gemeenschappelijke doelstelling, namelijk om het afval te verminderen in Vlaanderen. Een van de afvalposten is natuurlijk het papierafval dat als reclaimedrukwerk en de zogenaamde 'gratis regionale pers' in alle bussen in Vlaanderen wordt gestoken.

We hebben in dit parlement, niet in deze commissie maar in een andere, gediscussieerd over het gebruik van 'nudging'. Ik weet niet of u dat kent, maar dat houdt in dat we er als overheid voor moeten zorgen dat, indien mensen niet bewust kiezen, automatisch de voor de samenleving meest wenselijke keuze wordt gemaakt. Dat kunnen we hier perfect toepassen.

Nu is het zo dat men bewust kan kiezen om reclaimedrukwerk en gratis regionale pers niet te krijgen door een sticker op de brievenbus te plakken. Eigenlijk zou een beter systeem zijn dat wie geen reclame wenst en geen sticker heeft, geen reclame krijgt. Nu krijgt wie geen sticker heeft en geen bewuste keuze gemaakt heeft, wel papier in de bus. Dat idee van een 'opt-in' of van de noodzaak van een jasticker in plaats van een neensticker is niet nieuw. Onder meer de Vlaamse ombudsman heeft in november 2017 naar voren gebracht dat het een goed idee zou zijn dat Vlaamse gemeenten kunnen kiezen voor wat hij noemt 'graagreclamestickers'. Daar moet dan een gemeentelijk reglement tegenover staan. Men mag dan enkel reclame bedelen als er een sticker hangt dat men graag reclame wilt.

Het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA) stelt dat zo'n reglementering enkel kan als er stickers gebruikt worden die de OVAM heeft geaccepteerd en goedgekeurd. In dat geval kan de gemeente die stickers doen respecteren. De Vlaamse overheid zit daar dus nog wel voor iets tussen.

Bij vorige vragen, in maart 2018, heeft uw voorganger gezegd dat ze overleg zou plegen met de VVSG om stappen vooruit te zetten op het vlak van die jasticker.

Ik heb hierover de volgende vragen.

Is dat overleg over die jasticker afgerond? Wat is daar het resultaat van?

Is het op dit moment mogelijk voor een gemeente om een reglement te hanteren dat bepaalt dat er enkel reclame bezorgd mag worden indien er zo'n graagreclamesticker op de bus plakt?

Zijn daarvoor de juiste instrumenten voor handen, zoals de jasticker die geaccepteerd wordt door de OVAM?

De voorzitter: Minister Van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Vanbesien, dat overleg met de VVSG heeft plaatsgehad. Uit dat overleg bleek dat de Vlaamse steden en gemeenten kiezen voor een uniform systeem over het hele grondgebied. Dat betekent dat ze voorstander blijven van de ja-neesticker en de nee-neesticker over heel Vlaanderen, omdat dit een aanvaard en gekend systeem is om aan te geven hoe men voorzichtig kan omspringen met reclaimedrukwerk op het niveau van het individuele adres.

De stickers zullen door de sector van het ongeadresseerd reclaimedrukwerk actiever worden gepromoot, ook op vraag van de gemeente om op die manier nog meer bekend te worden in heel Vlaanderen. De graagreclamesticker wordt door de VVSG niet verkozen. Gezien de keuze voor uniformiteit in Vlaanderen, conform het uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, zal dit op korte termijn ook niet het geval zijn.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, het is jammer dat u zelf blijkbaar geen mening hebt. U zegt dat u het aan de steden en gemeenten hebt gevraagd en die willen een uniform systeem, dus voor u is dat goed. Het feit dat er veel papierafval is en dat u minister van Milieu bent, speelt blijkbaar geen rol.

Minister, u zegt ook dat het aan de sector van de reclamebladen zelf is om die stickers te promoten. Die reclamebladen zullen er nu voor moeten zorgen dat ze minder reclamebladen kunnen verdelen en minder inkomsten hebben. Dat vind ik een raar systeem als het gaat over de juiste incentives. Als alle gemeenten er zelf mee akkoord gaan om enkel de opt-out te doen – ze moeten al heel bewust zeggen dat ze niet willen, anders krijgen ze het sowieso in de bus gepropt –, en als er een gemeente zou zijn die dat anders wil, dan zegt u: dat mag niet.

Als veel gemeenten liever de opt-out willen doen, dan vind ik dat geen goed idee, maar dan wil ik daar nog respect voor opbrengen. Maar dat het een gemeente die het wel zou willen doen, onmogelijk wordt gemaakt, daar moet u als minister tegen optreden.

U als Vlaamse overheid moet zeggen: we gaan via de OVAM en de instrumenten die er zijn, het ten minste mogelijk maken voor een gemeente. Als u het niet durft promoten of opleggen, maar voor een gemeente mogelijk gaat maken, dan is dat een heel zwak standpunt.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Elke Wouters (N-VA): Collega Vanbesien, ik heb recentelijk een schriftelijke vraag gesteld over deze problematiek. Ik weet niet of u die al hebt gezien. Toen ging het over de meer ingeburgerde nee-neesticker. Dat is het omgekeerde. Het lijkt me beter om verder in te zetten op die nee-neesticker. Die is al breder ingeburgerd bij de bevolking. Het is ook logischer dat mensen een bewuste keuze maken tegen reclame dan ervoor.

Daarmee zeg ik niet dat ik u niet volg in uw uitspraak dat de minister daar zelf een standpunt over mag innemen. Ik vroeg aan de minister of er gegevens waren over welke gemeenten die sticker onmiddellijk meegeven bij de inschrijving in het bevolkingsregister. Die gegevens waren er niet.

Minister, gelet op het feit dat daar verder op zal worden ingezet vanuit de reclamesector en dat de gemeenten daar ook vragende partij voor zijn, wil ik u vragen om de verspreiding van dergelijke nee-neestickers beter te monitoren. Het is zinvol dat u die gegevens voor de komende jaren zult verkrijgen.

Er is nog geen onderzoek naar gedaan, maar mijn aanvoelen is dat die sticker niet snel door de mensen zelf zal worden gezocht en opgekleefd. Het blijft dus zinvol dat mensen die sticker meekrijgen bij de inschrijving in het bevolkingsregister. Er zijn al gemeenten die dit doen. Minister, u kunt dan ook een extra input leveren aan de gemeenten om die sticker mee te geven. Dan wordt de kans groter dat de mensen die ook gaan opkleven, waardoor we verder werk maken van het verkleinen van onze afvalberg. We moeten dus extra inzetten op de nee-neesticker en het de mensen gemakkelijker maken om die te kunnen bemachtigen.

De voorzitter: Minister van den Heuvel heeft het woord.

Minister Koen Van den Heuvel: Collega Vanbesien, u moet niet zo boos worden.

Het is heel duidelijk. Het is zo opgenomen in het uitvoeringsplan van het huishoudelijk afval. U hebt die vraag gesteld. Mijn voorganger heeft, mede op uw vraag, de VVSG geraadpleegd. Uit dat overleg is gekomen om meer in te zetten op de

nee-neesticker en de ja-neesticker. Dat is een uniform systeem dat de mensen kennen en het is over heel Vlaanderen uitgerold. Laat ons dat samen promoten en de sector moet daar een bijdrage aan leveren.

Natuurlijk hebben de lokale besturen een voorname rol in de promotie te spelen via het voorstel van mevrouw Wouters, namelijk bij verhuizing en inschrijving in de gemeente. Ik denk dat er ook nog andere middelen mogelijk zijn om die twee stickers te promoten. Het bestaande systeem moet beter en op een grotere schaal worden uitgerold. Daar kan op korte termijn winst worden geboekt die groter is dan wanneer we het systeem helemaal zouden omschakelen naar de graagsticker. Het moet niet zo zwart-wit worden gesteld.

Mijn standpunt is duidelijk: laat ons het systeem dat nu werkt straffer promoten door de lokale besturen. Daarin moet de sector zijn deel doen door die stickers ter beschikking te stellen. Het is mee aan de lokale besturen om dit te promoten via allerlei acties. Dit systeem versterken, heeft het grootste draagvlak bij de lokale besturen in plaats van over te stappen op een ander systeem.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Als het uitgangspunt is dat we vanaf nu enkel systemen gebruiken die mensen al kennen en die al bestaan, dan verandert er nooit nog iets. Dan ligt het vast en hoeven we geen volgend parlement te kiezen en hoeven we geen volgende regering aan te stellen, want de systemen die bestaan, zullen we gebruiken omdat de mensen die kennen.

Mevrouw Wouters zegt dat het een pak beter is als mensen bewuster de keuze zouden maken tegen reclame dan dat dit automatisch zou gebeuren. Waarom is dat beter? Ik heb daar geen enkele verklaring of geen enkele reden voor. Ik heb wel een reden om te zeggen waarom het beter zou zijn om mensen bewust te laten kiezen voor reclame in plaats van tegen, omdat we op die manier papierverspilling tegen gaan. Er gaan daar heel veel mensen onbewust mee om. Ze krijgen nu onbewust papier in de bus en anders zouden ze onbewust geen papier in de bus krijgen.

Minister, u had het bij het vorige dossier heel veel over draagvlak. Ik denk dat er heel veel draagvlak is om papierverspilling tegen te gaan. Laat ons dat ook doen. Ik heb de indruk dat hier iets te veel wordt geluisterd naar de reclamelobby die het anders wil. Ik vind dat de verkeerde personen om in dit dossier naar te luisteren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.